

POROČILA MODERATORJEV

TEMA 1. OMIZJA:

»Kaj menite, po čem je naše mesto najbolj prepoznavno?«

Moderatorji: Melita Muren, Marija Ana Kranjc, Mitja Simič

Tema 1. omizja naj bi se bolj kot na konkretno stvarnost navezovala na miselne prestave o mestu, ki jih ljudje povezujejo s pojmi kot so simbol, prepoznavnost in identiteta, vendar se pri tem ni dalo izogniti obravnavi konkretnih primerov, ki ljudi najbolj motijo ali pa navdušujejo. Naštete asociacije udeležencev kažejo, kaj udeleženci delavnice prepoznavajo kot simbole mesta, kakšno vrednostno oceno jim pripisujejo in kako jih razvrščajo po pomenu. Takšne ugotovitve so lahko dobro pomagale pri pravi raznih strategij in razvojnih dokumentov s področij urejanja prostora in turizma.

Kot najbolj prepoznavne simbole Novega mesta udeleženci delavnice prepoznavajo ambient Brega, veduto Kapitlja, prenovljene Šance, odprte zelene površine v neposredni okolici, Glavni trg z arkadami in obrežje reke Krke. Poudarjen je bil tudi pomen močnih gospodarskih podjetij (Revoz, Krka in Adria Mobil), po drugi strani pa so udeleženci delavnice nezadovoljni predvsem s podobo in (ne)uporabnostjo avtobusne postaje in pa z neustrezno vsebino v Narodnem domu. Turizem je potrebno nadaljevati v smeri tradicije vinogradništva (cviček) in halštatske kulture s prepoznavnim motivom situle (zato je nujna čimprejšnja vzpostavitev arheološkega parka Marof s spremljajočimi dejavnostmi).

PRIDOBLENI PODATKI IN NJIHOVA SINTEZA

Pri omizju se je zvrstilo šest skupin. Vse skupine so ob naštevanju prepoznavnih značilnosti mesta ugotavljale, da imajo prepoznavne vsebine mesta lahko pozitiven ali negativen značaj, v določenih primerih pa tudi obojen, pač odvisno od dojemanja posameznika. Naštete asociacije posameznikov so se beležile za vsako skupino posebej. Tako je iz vseh naštetih predlogov udeležencev mogoče ugotoviti, katere so tiste pojavnosti, ki so v prostoru najbolj dominantne.

V okviru delavnice je bilo zabeleženih 107 različnih asociacij na temo prepoznavnosti Novega mesta. Med naštetimi se prepletajo tako materialne kot nematerialne prepoznavnosti.

Najpogosteje naštete sestavine kulturne identitete, ki zadevajo materialno in duhovno kulturo so naslednje, naštete po vrstnem redu glede na število predlogov:

Breg, Cviček, Kapitelj, situla, avtobusna postaja, Tovarna zdravil Krka, Revoz, Šance, Glavni trg, reka Krka, Marof, arkade, Cvičkarija, Kettejev drevored, okljuk reke Krke, leseni most v Ragov log, Sokolski dom in zeleno zaledje mesta (Portoval in Ragov log).

LEGENDA:

- + POZITIVNI POMEN
- NEGATIVNI POMEN
- + - POZITIVNI IN NEGATIVNI POMEN
- * ŠT. OMIZIJ, KI JE OMENILO PREPOZNAVNO ZNAČILNOST MESTA

BREG	+ -	* * * * *
CVIČEK	+	* * * * *
KAPITELJ	+	* * * * *
SITULA	+	* * * * *
AVTOBUSNA POSTAJA	-	* * * * *
KRKA (TOVARNA)	+	* * * * *
REVOZ	+ -	* * * * *
ŠANCE	+	* * * * *
GLAVNI TRG	+ -	* * * *
KRKA (REKA) ¹	+ -	* * * *
MAROF	+	* * * *
ARKADE	+	* * *
CVIČKARIJA	+ -	* * *
KETTEJEV DREVORED	+	* * *
KRKA (OKLJUK)	+	* * *
RAGOV LOG (LESENI MOST)	+	* * *
SOKOLSKI DOM	+ -	* * *
ZELENO ZALEDJE MESTA (PORTOVAL, RAGOV LOG)	+	* * *

(Opomba: ¹ reka Krka je dobila oceno minus zaradi neurejenosti)

DVAKRAT OMENJENE PREPOZNAVNOSTI MESTA SO:

Atriji, Fotopub, Frančiškanska cerkev, Goga, Gorjanci, gospodarski potencial, grad Grm, Božidar Jakac, Dragotin Kette, kolesarstvo, košarka, Vladimir Lamut, Leon Štukelj, Loka, mestno jedro, mestno kopališče, Novomeška pomlad, skulptura pletenke na krožišču, slaba javna razsvetljava, regijski nakupovalni center Qlandia, restavracija Breg, Romi, Rudolf, hostel Situla, skulptura situle na krožišču, Janez Trdina, tržnica, neurejena urbana oprema, vodnjak na Glavnem trgu, Župančičevo sprehajališče.

ATRIJI	+	* *
FOTOPUB	+	* *
FRANČIŠKANSKA CERKEV/KNJIŽNICA	+	* *
GOGA (KNJIGARNA IN ZALOŽBA)	+	* *
GORJANCI	+	* *
GOSPODARSKI POTENCIAL	+	* *
GRAD GRM	+	* *
BOŽODAR JAKAC	+	* *
DRAGOTIN KETTE	+	* *
KOLESARSTVO	+	* *
KOŠARKA	+	* *
VLADIMIR LAMUT	+	* *
LEON ŠTUKELJ	+	* *
LOKA	+	* *
MESTNO JEDRO	+ -	* *
MESTNO KOPALIŠČE	+	* *
NOVOMEŠKA POMLAD	+	* *
PLETENKA (SPOMENIK V KROŽNEM KRIŽIŠČU V MAČKOVCU)	+ -	* *
RAZSVETLJAVA (SLABA)	-	* *

REGIJSKI NAKUPOVALNI CENTER QLANDIA	+ -	* *
RESTAVRACIJA BREG	-	* *
ROMI	-	* *
RUDOLF	+	* *
SITULA (HOSTEL)	+	* *
SITULA (SPOMENIK V KROŽNEM KRIŽIŠČU V BUČNI VASI)	+	* *
JANEZ TRDINA	+	* *
TRŽNICA	+ -	* *
URBANA OPREMA (NEUREJENA)	-	* *
VODNJAK NA TRGU	+	* *
ŽUPANČIČEVO SPREHAJALIŠČE	+ -	* *

OSTALE OMENJENE PREPOZNAVNI MESTA:

Tovarna Adria Mobil, Boris Andrijanič, Anton Podbevšek teater, arheologija, avtomobili, bolnišnica, dogodki v mestu, drevoredi, drsališče, Gostišče na trgu, granitne kocke v tlaku, halštatska dediščina, Hotel Windischer, Jakčev dom, Jazzinty, jez na Krki, Kandijski most, Knjižnica Mirana Jarca, neurejene kolesarske poti, najdražje komunalne storitve, kopališče, Jože Kotar, Marjan Kozina, naravna krajina, obrežje reke Krke, Kulturni center Janeza Trdine, kip Leona Štuklja, mestno redarstvo, mlin, Mordaxova pot, Marjan Mušič, Muzejski vrtovi, obrt, Pia in Pino Mlakar, privatizirana obala, Rastoča knjiga, razpadajoče hiše, Josef Ressel, Rotovž, rovi pod mestom, Rozmanova ulica, galerija Simulaker, skoki v Krki, Sodišče, splav na Krki, sprehajalci, stara občinska stavba, steklene jagode iz Marofa (arheološko najdišče), Strma pot, šport, tenis igrišča, Tintoretto (oltarna slika Sv. Nikolaja v Kapiteljski cerkvi), Trška gora, vinogradništvo, podjetje Zarja, zaspanost, zdravstvo, zidanice in železniška proga.

ADRIA MOBIL	+	*
BORIS ANDRIJANIČ	+	*
ANTON PODBEVŠEK TEATER	+	*
ARHEOLOGIJA	+ -	*
AVTOMOBILI	-	*
BOLNICA	+	*
DOGODKI V MESTU	+	*
MESTNI DREVOREDI	+	*
DRSALIŠČE	+	*
GOSTIŠČE NA TRGU	+	*
GRANITNE KOCKE (ULIČNI TLAK)	-	*
HALŠTATSKA DEDIŠČINA (ARHEOLOGIJA)	+	*
HOTEL WINDISCHER	-	*
JAKČEV DOM	+	*
JAZZINTY	+	*
JEZ NA KRKI	+ -	*
KANDIJSKI MOST	+	*
KNJIŽNICA MIRANA JARCA	+	*
KOLESARSKE POTI (JIH JE PREMALO)	-	*
KOMUNALA (NAJDRAŽJA)	-	*
JOŽE KOTAR	+	*
MARJAN KOZINA	+	*

KRAJINA	+	*
REKA KRKA (OBREŽJE)	+	*
KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE	+	*
LEON ŠTUKELJ (KIP V KANDIJSKEM KRIŽIŠČU)	+ -	*
MESTNO REDARSTVO	-	*
MLIN	-	*
MORDAXOVA POT	+	*
MARJAN MUŠIČ	+	*
MUZEJSKI VRTOVI	+	*
OBRT	+	*
PIA IN PINO MLAKAR	+	*
PRIVATIZIRANA OBALA	-	*
RASTOČA KNJIGA	+	*
RAZPADAJOČE HIŠE	-	*
JOSEF RESSEL	+	*
ROTOVŽ	+	*
ROVI POD MESTOM	+ -	*
ROZMANOVA CESTA	+ -	*
SIMULAKER	+	*
SKOKI V KRKO	+	*
SODIŠČE	+	*
SPLAV NA KRKI	+ -	*
SPREHAJALCI	+	*
STARA OBČINA	-	*
STEKLENE JAGODE IZ MAROFA (ARHEOLOGIJA)	+	*
STRMA POT	+	*
ŠPORT	+	*
TENIS IGRIŠČA	+ -	*
TINTORETTO (SLIKA SV. NIKOLAJA V KAPITEJSKI CERKVI)	+	*
TRŠKA GORA	+ -	*
VINOGRADNIŠTVO	+	*
ZARJA	-	*
ZASPANOST	-	*
ZDRAVSTVO	+	*
ZIDANICE	+ -	*
ŽELEZNIŠKA PROGA	+	*

»Kakšno vlogo in pomen bi namenili Glavnemu trgu po prenovi«

Moderatorji: Andro Goblon, Jurij Kobe, Viktorija Tekstor, Judita Podgornik Zaletelj

Predloge in ugotovitve sodelujočih na delavnici lahko razdelimo v dve večji skupini:
1: v predloge za ureditev prometa in preнове. 2: kaj naj Glavni trg nudi po prenovi.

1. PREDLOGI ZA UREDITEV PROMETA IN PRENOVE:

PARKIRANJE IN PROMET

- omogočiti je potrebno parkiranje zunaj mestnega jedra;
- prevoz iz parkirišč v center z brezplačnim (električnim) minibusom, kot primer primer dobre prakse so navedli Piran;
- javni prevoz bi moral biti bolj prisoten in omogočiti boljšo povezavo ne samo v mestu ampak tudi z okoliškimi kraji (Prečna, Češča vas, Otočec, Stopiče,);
- enosmerni promet na Glavnem trgu in parkirišča v smeri prometa, ki naj bodo namenjena predvsem prebivalcem Glavnega trga;
- v mestu naj se zgradi parkirna hiša, v kateri naj bo parkiranje brezplačno;
- v neposredni bližini Glavnega trga naj se uredi parkirna mesta za avtodome;
- tranzit čez mesto naj ostane;
- potrebna sta dva nova mostova (ni opredeljeno kje);
- zelo različni predlogi za parkirnino na Glavnem trgu: brez parkirnine (prva ura brezplačna) oz. višja parkirnina;
- glede tlakovanja vozišča ugotavljajo, da so kocke zelo hrupne in moteče.

UREDITEV IN PRENOVA GLAVNEGA TRGA

- ureditev in osvetlitev fasad na Glavnem trgu in Rozmanovi ulici;
- mesto je temno, nujna je osvetlitev mestnega jedra, ne samo Glavnega trga, tudi stranskih ulic;
- omogočiti sofinanciranje pri obnovi;
- nujna je prenova infrastrukture in urbane opreme;
- določijo naj se standardi za prenovo hiš;
- urediti prostore z več naravne senci, ki bodo omogočili druženje;
- bolj je potrebno izkoristiti atrije in odpreti prehode skozi hiše v druge ulice;
- urediti dostope do reke Krke (širša stopnišča) in poskrbeti za urejen obrečni prostor;
- ob reki Krki umestiti adrenalinski park.

OBRATOVALNI ČAS TRGOVIN IN LOKALOV

Tu se pojavljajo zelo različni in nasprotujoči predlogi. Od predloga, da se mora na Glavnem trgu vedno nekaj dogajati – to je 24 ur na dan in 365 dni na leto, da naj bodo trgovine in lokali odprti do 22. ure med tednom in do 24. ure ob vikendih, pa do ugotovitev, da je na Glavnem trgu že danes zelo hrupno in moteče za prebivalce.

2. KAJ NAJ GLAVNI TRG NUDI:

PREBIVALCI

- Glavni trg je potrebno napolniti s stanovanjci;
- več mladih družin;
- več ustvarjalcev, umetnikov, ki bi v mestu živeli in ustvarjali;
- spodbujati mešano strukturo prebivalcev;
- mesto urediti tako, da bo varno in se bodo prebivalci v njem počutili varne;
- prazna stanovanja je potrebno urediti in oddajati, lahko tudi za krajša obdobja, npr. kot apartmaje ali hotelske sobe.

DRUŽENJE

- Glavni trg je atraktiven prostor, ki mora omogočiti druženje, kjer sem viden in vidim druge;
- Glavni trg mora postati prostor druženja, sprehajališče, nekakšna mestna promenada;
- postati mora prostor za vse generacije;
- kot pozitiven primer so navajali drsališče v novoletnem času, ki je na Glavni trg pripeljalo veliko ljudi. Predlagajo kotalkališče oz. prostor za rolkanje v poletnem času;
- več dogajanja zunaj, na ulici.

KULTURNO SREDIŠČE

- pogrešajo več sezonsko vezanih prireditev (prihod pomladi, Velika noč, 1. maj, poletje, jesenska praznovanja, božič, novo leto,);
- redne razstave novomeških ustvarjalcev;
- redni koncerti glasbenih šol in drugih novomeških glasbenikov;
- kino na prostem;
- čitalnica/knjižnica;
- več dogodkov za mlade.

TRGOVINA

- kvalitetnejša trgovska ponudba;
- trgovine znanih blagovnih znamk (npr. Zara, H&M s kvalitetnejšo ponudbo, kot v Qulandiji), ki bi pritegnile mlade;
- butiki in stare obrti;
- tržnica z lokalno ponudbo;
- boljši trg;
- drogerija,
- mesnica;
- kvalitetna delikatesa;
- stara lekarna.

GOSTINSTVO

- gostinsko ponudbo je potrebno dvigniti na višji nivo, ne samo malice;
- drugačen odpiralni čas lokalov s hrano, tudi zvečer in ob vikendih;
- nedeljska kosila;
- potreben je tudi kakšen lokal s hitro prehrano;
- lokali s tujo kuhinjo;
- več kulinarčnih prireditev;
- gostinski lokali naj bodo odprti na cesto – tu predvsem kritika Gostišču na trgu.

STORITVENE DEJAVNOSTI

- več bi moralo storitvenih dejavnosti kot so frizer, čevljar in podobno;
- pogrešajo pošto;
- plesni klub;
- izobraževalne delavnice za vse generacije – od otrok, srednješolcev, do še vedno aktivno zaposlenih in starejših.

Za uspešno uresničitev vseh teh predlogov pa predlagajo usklajeno povezavo vseh dejavnosti in ponudbe v mestnem jedru. To bi lahko omogočala mestna pisarna oz. mestni menedžer, ki bi deloval kot povezovalni element vseh interesov v mestnem jedru. To funkcijo naj prevzame občina. Ob tem ponovno poudarjajo varnost, ki je očitno danes velik problem.

TEMA 3. OMIZJA:

»Kateri dogodki so vam v mestu pomembni in se jih oz. bi se jih radi udeleževali?«

Moderatorji: Izidor Jerala, Marko Arnuš, Dare Homan

1. POMEMBNI DOGODKI

A. TOP DOGODKI

- FESTIVAL VIN
- JAZZINTY
- FOTOPUB
- GOGINI DOGODKI
- NOVO LETO 2014 (drsališče)

B. DRUGI IZPOSTAVLJENI DOGODKI

- MUZEJSKI VRTOVI
- ŠPORTNE PRIREDITVE (tek, kolesarska dirka, skoki v Krko)
- DRPDNM (bazar, folklor)

C. SLABA PRAKSA

- CVIČKARIJA
- VELIKI HRUPNI KONCERTI S POPOLNIM ZAPRTJEM MESTA (različna mnenja)

2. PREDLOGI DOGODKOV:

A. TOP DOGODKI

- PROGRAMI V ATRIJIH
- LETNI/ART KINO
- MNOŽICA MALIH DOGODKOV »MALI LOKALNI KONCERTI VELIKIH LOKALNIH MOJSTROV« (glasbena šola, folklor, ulična glasba, delavnice, dogodki za otroke, branje poezije, klasična glasba,...)
- PRAZNOVANJE ŠPORTNIH ZMAG
- DAN/TEDEN TRGOVCEV
- PROMOCIJA KULINARIKE (1. majski golaž, jesenski kostanj,...)
- STALNI TEMATSKI DOGODKI (obeleževanje prehoda letnih časov, koncerti ob praznikih,...)

B. NA PRIREDITVAH JE POTREBNO ZAGOTOVITI:

- več nadzora policije;
- zadostno kapaciteto javnih WC-jev z ustreznim nivojem higiene;
- nadzor hrupa;
- večje prireditve organizirati na večjih lokacijah npr. Loka, Novi trg,...;
- umestiti prireditve v okvir prometnega režima, da je čim manj zapor in izrednih prometnih ureditev.

3. POSEBNI PREDLOGI

- Glavni trg mora postati »dnevna soba mesta«;
- z mestnim jedrom mora upravljati MESTNI MENEDŽER;
- ponudbo v mestu je potrebno dopolniti s programi na reki Krki (kopanje, čolnarjenje, šport);
- »prideš v mesto ker veš, da se nekaj zagotovo dogaja« (kakovost in stalnost programov);
- več inovativnosti in ustvarjalnosti (npr. organiziranje stalnih mestnih delavnic)

Ob tem je potrebno:

- podaljšati obratovalni čas TIC-a;
- podaljšati odpiralni čas knjižnice;

- izboljšati gostinsko ponudbo;
- postaviti info panoje ob vstopu v mesto;
- ustanoviti info web center;
- izdajati mesečne napovednike v obliki letakov v nabiralnike, lokale,....

»Kako se počutite v Novem mestu?«

Moderatorke: Mateja Jerič, Jelka Hudoklin, Irena Matekovič

Odgovori na vprašanja so oblikovani po vsebinskih sklopih in sicer:

1. KJE SE PREBIVALCI NOVEGA MESTA NAJVEČ DRUŽIJO?

Odgovor na to vprašanje je odvisen predvsem od starosti udeležencev na kulturnih prireditvah in dogodkih (v organizaciji Založbe in knjigarne Goga, Dolenjskega muzeja, APT Teatra, cerkve, ...):

- v gostinskih lokalih (Čajarna, Loka, Boter, Brblarna);
- v trgovskem centru Qlandija;
- v športnih centrih (Portoval, tenis igrišča, otroška igrišča);
- družimo se zunaj centra mesta;
- v domačem okolju (dom, ulica);
- otroška igrišča;
- na sprehodih.

2. KATERE SO DOBRE STRANI MESTA Z VIDIKA MOŽNOSTI ZA DRUŽENJE, SREČEVANJE IN PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA?

- V Novem mestu se udeleženci delavnice odlično počutijo, ker se tukaj živi lagodno;
- kot razkošje ocenjujejo možnost sprehodov v naravo, saj so razdalje kratke, vse je peš dostopno;
- mesto ponuja dovolj dogodkov, a občani mesta so preveliki »zapečkarji«;
- prednost mesta je obvladljivost mesta (kratke razdalje);
- kot pozitiven dogodek mnogi navajajo drsališče na Glavnem trgu iz zadnjih novoletnih praznikov;
- mesto je čudovito zaradi lepih spominov na dogodke iz preteklosti;
- popestritev dogajanja v mestu predstavljajo »Gogini« večeri.

3. KATERE SO SLABE STRANI MESTA Z VIDIKA MOŽNOSTI ZA DRUŽENJE, SREČEVANJE IN PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA?

- Ni občutka optimizma, ni ničesar novega, inovativnega, zanimivega, ni pravega duha mesta, vsak živi za sebe, ni kritične mase ljudi, ni prebivalcev in obiskovalcev, redko srečaš znanca, premalo aktivnega sodelovanja v obliki javnih razprav, delavnic,...;
- udeleženci delavnice pogrešajo tematske, izobraževalne delavnice s praktičnimi prikazi;
- pogrešajo kvalitetno restavracijo višjega nivoja, saj danes npr. ne moreš povabiti zahtevnejše poslovne stranke v lokal, zato se v takih primerih odpelješ v Ljubljano;
- pogrešajo drogerijo v mestu;
- obratovalni časi gostinskih lokalov so prekratki (v jedru mesta ne moreš na večerjo – pa bi lokali morali biti odprti do polnoči);
- premalo dogodkov in prireditev v centru mesta, skoncentriranih vsebin;
- poleg zelo redkih »velikih« dogodkov bi bilo treba organizirati manjše, ki bi se dogajali ob vikendih;
- moti jih umazanija in nečistoča mesta, slaba vzdrževanost odprtih javnih površin v mestu, opuščeni objekti;
- ni urejenih urbanih prostorov, sprehajalnih poti z vso spremljajočo sprehajalno oz. parkovno infrastrukturo (klopce ob poteh, zelena senca, izobraževalne table, koši za smeti, koši za pasje iztrebke, športni rekviziti v smislu fitnes naprav, trim steze, javna razsvetljava);
- pogrešajo klubske prostore z živo glasbo, kjer bi se dogajali plesni večeri ipd.;
- v mestu manjka tradicionalna prireditve, ki bi »vlekle« in prispevale k prepoznavnosti mesta;
- manjka urejenih atrijev;
- slabo se počutijo na železniški in avtobusni postaji, ki sta izrazito slabo urejeni in vzdrževani;
- pogrešajo javne površine in objekte, ki bi bili prostori oz. stičišče za druženje različnih starostnih skupin

- starejših, mladih, družin z otroki;
- opozarjajo na slabo informiranost o dogodkih v mestu in občasnih zaporah mesta za promet;
- osvetlitev Novega mesta je slaba;
- moteči so smetnjaki na napačnih lokacijah (izrazito slabo urejeno ob Jakčevem domu in Narodnem domu);
- moti jih nesnaga ob Narodnem domu in nevzdrževanost tega objekta,
- previsok komunalni prispevek, kar gotovo ne predstavlja spodbude za naselitev, predvsem mladih družin;
- podjetnike motijo zapore prometa v času, ko so trgovine odprte, po drugi strani pa ne bi nasprotovali zaporam prometa v soboto popoldne in ob nedeljah, ko so trgovine zaprte.

4. PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE ŽIVLJENJA V MESTU

- postaviti je potrebno avtomate za menjavanje drobiža;
- urediti je potrebno kopališče in piknik prostore ob Krki;
- urediti je potrebno letni in art kino;
- manjše kulturne prireditve in dogodke organizirati v javnih ustanovah, da se za tovrstne dogodke ne zapira mestno jedro;
- večje prireditve in dogodke kot npr. kulturna prireditev godbe, simfoničnega orkestra, pevskih zborov naj se odvijajo na prostem, v jedru mesta;
- poleg redkih večjih prireditev naj se organizira tudi več manjših;
- prireditve naj se organizira ob sobotah popoldan in v nedeljo, da se ne zapira mestnega jedra, kar ni dobro za trgovine v mestnem jedru;
- zaporo mestnega jedra ob prireditvah naj se opravi ob poznejših urah in ne že sredi dneva, saj zapore v odpiralnem času niso dobre za trgovine;
- bolje bi morali izkoristiti reko Krko in njene bregove z boljšo ureditvijo in opremo pešpoti ob vodi, s postavitvijo tribun ob vodi, večjim številom čolnarn, kopališč, dostopov do vode...);
- urediti je potrebno mestne (večje in žepne) parke z urejeno parkovno infrastrukturo (tudi pokrite klopce, posaditi drevesa kot zeleno senco, igrala...). Na določenih mestih naj bodo le mize s stoli oz. klopmi, kjer bo mogoče le počivati brez gostinske ponudbe. Če so v sklopu parka igrala, je potrebno poskrbeti za ustrezno ponudbo za starše (klopi, gostinska ponudba);
- dvigniti je potrebno nivo ponudbe lokalov v mestu, predvsem s tradicionalno slovensko hrano in daljšim odpiralnim časom;
- dvigniti je potrebno nivo trgovske ponudbe;
- urediti je potrebno sprehajalne poti iz centra mesta do Loke in Tuša, s sprehajalno infrastrukturo, kot so npr. „trim naprave“ za razgibavanje, na določenih mestih naj bodo ležalniki z manjšo gostinsko ponudbo, lahko v obliki stojnice;
- urediti je potrebno pokrit prireditveni prostor;
- ponuditi je potrebno spodbude za naselitev mladih v mestu in obenem preprečiti izseljevanje mladih iz mesta;
- obnoviti je potrebno Windischarjev vrt in gostilno Breg;
- parkirno hišo je potrebno umestiti pod Glavni trg in/ali v bližino Glavnega trga;
- nujno bi bilo treba vzpostaviti info točke, ki bodo odprte ves dan;
- v poletnem času naj bo več kulturnih prireditev, saj je to čas dopustov in turistov;
- udeleženci si želijo več tradicionalnih dogodkov, vezanih npr. na Primičevo Julijo,...

»Ali ste družbeno aktivni?«

Moderatorke: Maja Žunič Fabjančič, Mirjam Hribar, Anja Kirn Hrovat

1. UVODNE MISLI MODERATOROK

Pri dviganju kakovosti življenja v lokalnih urbanih okoljih, kjer se soočamo z odtujenostjo urbanega življenja in krčenjem javnih prostorov, je zelo pomembno vzpostavljanje pogojev za večjo participacijo oz. soodločanje lokalnega prebivalstva pri pomembnih odločitvah v občini.

Obstoječi mehanizmi kot so zbori občanov, referendumi in ljudske iniciative so visoko formalizirani in zakonsko zapleteni postopki in se zato redko uporabljajo. Zato so pri oblikovanju stališč, podajanju predlogov, pobud, mnenj in izvajanju akcij veliko bolj uporabni drugi, mehkejši mehanizmi za vključevanje različnih javnosti v postopke odločanja in oblikovanja politik. Pri tem je potrebno ločiti med splošnim vključevanjem civilne družbe v oblikovanje politik in med sodelovanjem javnosti pri sprejemanju odločitev glede konkretnih posegov v prostor, kjer je vključevanje javnosti še posebej zakonsko opredeljeno (Zakon o varstvu okolja, Zakon o prostorskem načrtovanju). Na kateri stopnji se vključi javnosti v obravnavo, je ključen moment pri sprejemanju dokumentov. Osnova je pravočasno informiranje državljanov, sledi možnost posredovanja pripomb in predlogov na že oblikovanje osnutke zakonodaje in dokumentov politik, naslednja stopnja je vključevanje javnosti v samo pripravo politik, najvišja stopnja pa zagotavljanje informacij in sredstev za oblikovanje avtonomnih predlogov in pobud.

Za sodelovanje državljanov pri definiranju vprašanj in izzivov, oblikovanju in izvajanju politik, nadzoru nad izvajanjem in njihovi evalvaciji, je poleg politične volje potrebno tudi poznavanje in uporaba različnih oblik in orodij soudeležbe državljanov (objave v uradnih listih, medijske objave, posveti, forumi ipd.), mehanizmov sodelovanja (pobude in vprašanja občinskih svetnikov, sodelovanje z občinsko upravo, neposredna komunikacija z župani, sodelovanje z delovnimi telesi občinskega sveta ipd.) ter vključevanje v organizirane oblike civilne družbe t.j. nevladne organizacije (NVO), ki združujejo posameznike z namenom njihovega vključevanja v strukturirani civilni dialog. Slednjega NVO dosegajo z vzgojo posameznikov v aktivne državljanke, in sicer z izobraževanjem in usposabljanjem za učinkovitejše udejstvovanje v javnem, političnem in splošnem družbenem dogajanju.

2. KAKO VKLJUČITI RAZLIČNE JAVNOSTI IN VZPOSTAVITI SKUPNO KOMUNIKACIJSKO POLJE V KATEREM SE PREPLETAJO STROKOVNI IN NESTROKOVNI DISKURZI TAKO, DA OMOGOČIMO KOMUNIKATIVNO USKLAJEVANJE NEIZBEŽNO RAZNOVRSTNIH IN KONKRETNIH IDEJ?

Udeleženci delavnice so ves čas izpostavljali, da niso dovolj informirani, da bi sodelovali v procesih sprejemanja odločitev, ter da se jih v proces vključuje šele v zaključni fazi, ko so odločitve že sprejete in zato na njihovo oblikovanje nimajo več vpliva. V procese odločanja se vključujejo pozno, v fazi sprejemanja dokumentov ali celo po sprejetju dokumentov in ne v fazi oblikovanja dokumentov. Hkrati se je izkazalo, da občani in občanke ne poznajo različnih oblik in orodij soudeležbe državljanov, kot tudi ne mehanizmov sodelovanja.

3. ALI STE VKLJUČENI V DRUŠTVA, ZVEZE, POLITIČNE STRANKE, LISTE, INICIATIVE, KRAJEVNE SKUPNOSTI, ZDRUŽENJA?

Izkazalo se je, da le nekaj udeležencev prepoznava potencial vključevanja v nevladne organizacije. Njihovo vlogo vidijo v ožjem smislu (zadovoljevanje ožjih potreb in želja uporabnikov) in ne kot polje za razvijanje aktivnega državljanstva ter doseganja politično informiranih, ozaveščenih in aktivnih državljanov, ki se odzivajo skozi razprave, pobude, peticije itd. ter svoja stališča skozi argumentiran dialog vpenjajo v širše in močnejše socialne mreže, ko, združeni v nevladnih organizacijah, imajo večjo moč pri interakcijah z drugimi deležniki v okolju. Nekaj sodelujočih je kot točke vplivanja navedlo Društvo Novo mesto in Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto. Večina udeležencev je bila mnenja, da so nevladne organizacije bolj zaprtega tipa in ne poznajo njihovega delovanja. Menijo, da bi se morale nevladne organizacije bolj povezovati med seboj, ker bi tako omogočile boljše programe. Od nevladnih organizacij pričakujejo tudi večje vključevanje potencialnih članov in promoviranje. Udeleženci torej malo sodelujejo v nevladnih organizacijah-pravnih osebah, ki svoja poslanstva in cilje dosegajo dolgoročno, strukturiran in strateško. Večinoma se udeleženci združujejo preko neformalnih iniciativ, kjer združujejo svoje interese. Gre za začasna povezovanja posameznikov okoli določene teme oz. problema in so glede na delovanje nevladnih organizacij bolj kratkoročna, neformalna in reakcijska. Na področju krajevnih skupnosti se je izkazalo,

da so jih prepoznali kot zelo neodzivne. Navedeno je bilo na primer, da imajo nekatere krajevne skupnosti že pet let neažurirane spletne strani, da vključujejo občane le ob praznikih, ne pa takrat, ko gre dejansko za odločanje o pomembnih lokalnih odločitvah. Navedli so le en primer, ko se je krajevna skupnost odzvala in rešila težavo (odstranitev smeti in podrtje posušenega drevesa).

Glede sodelovanja z Mestno občino Novo mesto so udeleženci izpostavili, da največ uporabljajo mehanizem enosmerne komunikacije - pisanja dopisov, pobud in predlogov neposredno na občinsko upravo in pogosto tudi mehanizem neposredne komunikacije z županom. Zelo redko vstopajo v proces izmenjave z občinskimi svetniki in delovnimi telesi občinskega sveta (le eden udeleženec uporablja mehanizem podajanja pobud in vprašanj občinskih svetnikov). Gospodarstveniki so omenili, da niso bili vključeni v noben proces odločanja v MONM. Glede mestnega jedra so sodelovali le na posvetih o začasni delni zapori Glavnega trga in ureditvi Glavnega trga, ki sta potekala 4. 6. 2014 in 18. 9. 2014 v Hostlu Situla na Glavnem trgu v organizaciji Regijskega NVO centra. Izpostavili so, da trenutno delavnico pozdravljajo, saj je prva tovrstna, ki jim omogoča podajanje konkretnih predlogov. Večkrat so poudarili, da Mestna občina Novo mesto ne upošteva predlogov in ne daje povratnih informacij. Poudarjajo, da niso na nobeni ravni vključeni v procese odločanja, bojijo se, da je ta delavnica zadnja na kateri bodo lahko podajali svoje predloge in da le ti ne bodo upoštevani. Ugotovili smo, da vlada splošno nezaupanje do političnih strank, procesov in odločitev, udeleženci občutijo nemoč in apatijo.

Udeleženci želijo biti obveščeni ter izražajo željo po vzpostavitvi kanalov za zagotavljanje dvosmerne komunikacije. V tej fazi še ne artikulirajo drugih oblik, orodij in mehanizmov za vključevanje v procese odločanja.

3. PREDLOGI UDELEŽENCEV ZA IZBOLJŠANJE TRENUTNEGA STANJA

- Ustanoviti je potrebno pisarno, ki bo obveščala o dogajanju, sprejemala pobude, jih posredovala in podajala odgovore nanje;
- ustanoviti je potrebno pisarno, ki bo urejala vso dokumentacijo v zvezi organizacijo prireditev (soglasja, dovoljenja ...);
- oblikovati centralno vodeno spletno stran, kjer bodo sproti objavljeni vsi dogodki v mestu;
- postaviti »jumbo plakat« z mesečnim programom dogodkov v mestu;
- deliti letake z mesečnim programom dogodkov (bolj za tiste, ki niso veščji interneta);
- obveščanje o mesečnem dogajanju po elektronski in navadni pošti, z letaki v trgovinah in lokalih, ter plakati po mestu;
- oblikovati internetno stran, na kateri bo mogoče podajati pobude in predloge;
- večje povezovanje nevladnih organizacij, bolj se morajo promovirati in na tak način pridobivati nove člane;
- vzpostaviti je potrebno obiske občinskih služb na terenu vsaj enkrat mesečno za potrebe monitoringa stanje v mestu;
- vzpostaviti brezplačno telefonsko številko za pobude in predloge z zagotovljeno povratno informacijo;
- ustanoviti delovno mesto mestnega menedžerja, ki povezuje in usklajuje vse deležnike;
- vodenje e-baza za obveščanje gospodarstva in občanov po elektronski pošti,
- info točka naj bo odprta ves dan, tudi med vikendi;
- postavitev stalnih panojev za predstavitve nevladnih organizacij;
- oblikovanje facebook skupin za stanovalce, podjetnike, idr., s katerimi se jih obvešča o vseh mestnih zadevah;
- ustanovitev »start up« točke v mestnem jedru;
- oblikovanje usklajenega mesečnega programa dogodkov.

»Zakaj vam je zgodovinsko mestno jedro pomembno?«

Moderatorke: *Jana Murgelj, Tina Cigler, Janja Novosel Breščak*

Mestno jedro je večina udeležencev, ne glede na njihov status (prebivalec, obiskovalec, zaposleni), v prvi vrsti prepoznala kot srce, dušo in simbol mesta. Kot glavni razlog, zakaj prihajajo vanj, so navedli druženje oziroma izmenjavo. Do njega gojijo podobna pričakovanja: to naj bi bil prostor, ki odraža kultiviranost, izbranost, butičnost, urejenost, kakovost, odličnost, celo prestiž, tako s kulturno-zgodovinskega vidika kot z vidika ponudbe (izobraževalna, trgovska, storitvena). Mestno jedro bi moralo biti center dogajanja, druženja in raznolike ponudbe. Vanj naj bi se prišlo v obleki. Večinoma so se strinjali, da trenutno takšnih pričakovanj ne dosega, saj je zanemarjeno in prazno, obiskujejo pa ga predvsem sprehajalci brez denarnic. Izgubile so se njegove vsebine in tako se predvsem med mlajšimi prebivalci izgublja pripadnost mestu. Med ljudmi blede tudi poznavanje zgodovine. Kljub vsemu pa so se strinjali, da je obiskovalcem od drugod, ne glede na vse naštetu, jedro zelo všeč.

1. KAJ UDELEŽENCEM POMENI MESTNO JEDRO?

- Duša in srce mesta, njegova identiteta ;
- tradicija in zgodovina;
- reprezentančni prostor;
- mesto srečevanja, druženja, sprehodov, nostalgije in spominov;
- čudovit in zelo raznolik ambient;
- velik potencial za razvoj socialno ekonomskih vsebin, ki prepletajo tradicijo, odprtost, zgodovino, naprednost, kakovost, pripadnost, lokalnost, spomin, znanje ipd., ter tako sooblikujejo in krepijo edinstvenost in identiteto kraja in prebivalcev.

Udeleženci delavnice doživljajo mestni prostor kot nekaj domačega, sentimentalnega, čutijo pripadnost do njega. Tistim, ki živijo v njem, je všečno, simpatično, luškano. Čutijo ga kot lep, dobro zastavljen in lepo oblikovan prostor, ki se jih dotakne, ob čemer je treba poudariti, da je bilo več kot 90 % udeležencev starih nad 30 let, kar pomeni, da so jedro spoznali še v dobi pred razmahom nakupovalne, zabaviščne, turistične in vse ostale ponudbe, prometa in tehnologije, torej takrat, ko je bilo mestno jedro edino nakupovalno družabno središče za celotno širšo okolico. Njihova sentimentalna navezanost nanj vpliva na njihovo dojemanje mestnega jedra.

Nasprotno pa se je izkazalo, da imajo mladi zelo odtujen odnos do jedra - ne pomeni jim nikakršne presežne vrednosti, razumejo ga zgolj kot nek predel mesta, v katerem ni nič zanimivega (na vprašanje, s čim bi se pred prijateljem iz tujine postavili, so odgovorili, da z ničemer v jedru!). Takšen odnos je logičen, saj so te generacije zrastle v zadnjih dvajsetih letih, v času prostega teka, kar se tiče vlaganj v mestno jedro in vsebin v njem. Prebivalci so se preusmerili v aktivnosti, povezane z razvojem bogate, domišljene in mamljive ponudbe zunaj mestnega jedra, tako fizično kot virtualno.

Ker so rojstni kraj, kraj bivanja, kraj študija, kraj dela, kraj dopusta del identitete posameznika in ker mestno jedro večini predstavlja zgoščeno idejo kraja kot celote oziroma zgodbo kraja (osebi iz drugega kraja mesto predstavimo tako, da ga peljemo na sprehod v mestno jedro; sami primerjamo mestno jedro z mestnimi jedri drugih mest in se tako umeščamo v širši ekonomsko socialni geografiji), je mestno jedro (močan) povod doživljanja notranje in zunanje podobe posameznika (kako nas vidijo tisti, ki jim mestno jedro predstavljamo).

2. KATERI SO GLAVNI RAZLOGI, DA PRIHAJATE V MESTNO JEDRO?

Na vprašanje so odgovarjali večinoma obiskovalci mesta, ki so kot razlog obiska navajali specializirano ponudbo oz. storitve, ki jih drugje ni (npr. Čajarna, glasbena šola), obisk cerkva, druženje, zabavo, kulturne dogodke, ki naj bi jih bilo v jedru največ.

3. PO ČEM SE MESTNO JEDRO RAZLIKUJE OD OSTALIH MESTNIH PREDEL OV?

Mestno jedro se od drugih predelov mesta razlikuje po strateški poziciji, zgodovinskem kontekstu, lepi vizualni podobi, utripu in dogajanju, specifičnosti ponudbe; po tem, da ima dušo, hkrati pa največ praznih stanovanj; po tem, da nudi poseben mir (izjema je Glavni trg). Razlikuje pa se tudi po:

- **RAZNOLIKOSTI PROSTORA:**

- kulturno zgodovinski objekti in hiše: cerkvi, muzeji, obzidje, teater, mestna hiša, rojstne hiše in hiše delovanja znanih osebnosti, trg, vodnjak, arkade, ...;
- naravne danosti: Krka, Ragov log, Marof;

- **SOCIALNO EKONOMSKI RAZGIBANOSTI:**

- poslovno nakupovalni subjekti: trgovine, gostinski obrati, tržnica, odvetniške pisarne ter ostale storitvene dejavnosti, banke;
- izobraževalne ustanove: vrtec, šola, visoko šolstvo, glasbena šola, knjižnica;
- upravno administrativni uradi: upravna enota, sodišče, inšpektorati;
- sedeži ustanov civilne družbe in nevladnega sektorja;
- prostori bogoslužja;

- **RAZNOLIKOSTI MOŽNIH DEJAVNOSTI:**

- druženje, sprehajanje;
- nakupovanje;
- kulturno in športno udejstvovanje;
- izobraževanje;
- udejstvovanje pri verskih obredih;
- zaposlitev;
- socializacija;
- učenje, spoznavanje, igranje.

Je lepa povezava med ostalimi mestnimi predeli (sprehod od Bršljina do Ragovega loga, od Grma do Ločne, od Šegove ulice do Mestnih njiv), na žalost pa je tudi tranzitna cesta.

Le redki jedra niso videli kot presežne vrednosti v primerjavi z ostalimi predeli mesta in so menili, da ruralno prebivalstvo ni posebej navezano nanj.

4. ZAKAJ VAM JE MESTNO JEDRO VŠEČNO?

Največ pozitivnih plati jedra so našli njegovi prebivalci. Jedro jim je všeč, ker v njem najdejo (skoraj) vse, kar potrebujejo, in vse to je »na dosegu roke« (cerkev, gledališče, trgovina, šola, vrtec, možnost posedovanja vrtička, ...). Všeč jim je ambient, bližina reke in možnosti, ki jih ta ponuja. Čeprav jedro ni zgolj spalno naselje, ima poseben mir. Mnenja o slednjem so deljena, odvisna od tega, v katerem predelu kdo živi. Tisti, ki živijo v neposredni bližini lokacij nočnega dogajanja, so obupani in bi svoje nepremičnine že vrsto let radi prodali in se preselili drugam, a trdijo, da kupcev žal ni.

5. KAJ V MESTNEM JEDRU POGREŠATE IN KAJ VAM JE MOTEČE?

Odgovori so bili dokaj enotni, vsi so se strinjali, da je treba jedro urediti, tega pa se je treba lotiti z dolgoročno vizijo. To pomeni, da ga je treba urejati postopno, z možnostjo nadgradnje in z upoštevanjem prepleta ekonomije in urbanizma, z upoštevanjem pomena reke in z mislijo na njegove uporabnike (infrastruktura, vsebina, varnost).

Trenutno stanje v jedru so opisali kot neurejeno, celo zanemarjeno, motijo jih predvsem:

- neosvetljenost;
- slaba higiena, onesnaženost (neurejeni zbiralniki odpadkov – urediti je treba komunalne otoke, po možnosti potopne);
- slaba varnost (ponoči in podnevi je premalo nadzora pristojnih služb za red in mir);
- slaba infrastruktura: razpadajoča pročelja, pločniki in celotni objekti;
- siromašna ponudba (skoraj vsi pogrešajo tržnico, veledrogerijo, dobro restavracijo, snack bare, butične trgovine, na drugi strani pa je preveč bank);
- hrup (moteč predvsem za prebivalce);
- preveč prometa in neurejen mirujoči promet;
- premalo mestnega pohoštva, ki omogoča druženje;
- premalo življenja med vikendi;
- pomanjkanje vsebin in koticov, kamor bi peljali turista.

6. PREDLAGANE REŠITVE

Naselitev prebivalcev: to je prvo zagotovilo za urejenost mesta in občutek življenja v njem. Prebivalci so tisti, ki dnevno skrbijo za podobo svojih nepremičnin in s tem za podobo mesta. Oni nadzorujejo dobro delovanje upravno administrativnih služb na vseh ravneh bivanja, so pobudniki izboljšav in v njih aktivno sodelujejo. Prvi pogoj za naselitev pa je ureditev parkirnih mest oz. garaž (možnost najema ali nakupa).

- ~ Boljša koordinacijo aktivnosti in vsebin s strani občinske uprave v obliki skrbnika mestnega jedra.
- ~ Več prostora za pešce in kolesarje.
- ~ Oživitev dogajanja med vikendi.
- ~ Vzpostavitev dejavnosti, ki bi imele ritem in kontinuiteto.
- ~ Izkoriščanje potencialov mesta: npr. Frančiškanski samostan s trgov bi bilo treba ovrednotiti kot eno izmed pomembnih točk jedra in okoli njega razviti ponudbo.

»Kakšno ponudbo pričakujete oz. pogrešate v mestnem jedru?«

Moderatorji: Dr. Tomaž Slak, Dr. Iztok Kovačič, Natalija Zanoški

Zapisi odgovorov, ki smo jih moderatorji povzeli iz razprave na delavnici in so zabeleženi na plakatih, so v spodnjem spisku združeni po tematikah in razvrščeni od največkrat navedenih do samo enkrat (v oklepaju pripisana številka pomeni število navedb ponudbe, ki jo vprašani pogrešajo v mestnem jedru). Za programom so navedene smiselno združeni odgovori (če zanemarimo določene detajle) kot povzetki, kjer je pripisan tudi kontekst pobude:

1. PROGRAMI:

1.1 STANOVANJSKI PROGRAM:

- spodbujanje priseljevanja mladih: podstrešja, neizkoriščeni prostori (1);
- spodbujanje priseljevanja ljudi (1).

Povzetek:

Osnova za vsebinsko in programsko obogatitev ponudbe v mestu je povečanje števila stalnih prebivalcev tako s finančnimi spodbudami, kot z omogočanjem zaposlitve degradiranih bivalnih površin. To je bilo sicer omenjeno večkrat v kontekstu drugih pobud, vendar eksplicitno samo v dveh primerih.

1.2 GOSTINSKI PROGRAM:

- restavracija s podaljšanim delovnim časom (4);
- kakovostna vinoteka (2);
- restavracija z lokalnimi kulinaricnimi dobrotami (1);
- restavracija z vrtom (1);
- restavracija na Bregu (1);
- stara "Ribja", taka kot je bila (1);
- hrana za druženje (1);
- dobra kavarna (1);
- klubi za različne generacije (1);
- delovni čas do 22. ure (1).

Povzetek:

Največkrat navedena manjkajoča ponudba je restavracija (smiselno navedena 6x) in ob njej tudi vinoteka za spodbujanje vinske kulture glede na vinorodno okolje v regiji. Ponavljajo se želje po višji kakovosti hrane, podaljšanem delovnem času (ki se navaja za večino javnega programa in ponudbe mestnem jedru) in originalno lokalno pogojeno kuhinja. Ob tem je bila omenjena tudi potreba po boljši izkoriščenosti javnih površin (atriji, trgi, ulice brez prometa) in gostinskih vrtov.

1.3 TRGOVSKI PROGRAM:

- osnovna oskrba za prebivalce: hrana, obutev, obleka (5);
- delikatesna ponudba (4);
- kvalitetna ponudba (3);
- drogerija Muller v centru (2);
- trgovinice s ponudbo tradicionalnih izdelkov, obrt (2);
- celostna ponudba (1);
- specializirane trgovine (1);
- butična ponudba (1);
- kvalitetnejše pekarnice (1);
- trgovinice s turistično ponudbo tudi v večernem času in med vikendom (1);
- delikatesna ponudba, 24 ur (1).

Povzetek:

Vprašani so večkrat (smiselno 9x) poudarili, da pogrešajo manjšo delikatesno trgovino (osnovna ponudba živil) in manjše specializirane lokale (mesnica, zelenjava, obleka, obutev, ... - smiselno 5x) na ustreznem, višjem nivoju kot je obstoječa ter pred leti na Glavnem trgu že delujočo drogerijo. Večkrat je bilo poudarjeno, da bi bila ponudba lahko na višjem nivoju in bolj tradicionalno "obarvana" z poudarjenimi lokalnimi posebnostmi.

1.4 TRŽNI PROSTOR:

- lokalna pridelava (2);
- bolšjak (2);
- tematska tržnica na Glavnem trgu (1);
- umetniška tržnica (1);
- kulinarika na tržnici, "Odprta kuhinja" (1);
- ekološki pridelki (1);
- ribe (1);
- "Zelemenjava" oz. menjava raznih izdelkov (www.zelemenjava.si) (1);
- ustrezna velikost tržnice (1).

Povzetek:

Na javnih površinah mestnega jedra želijo udeleženci delavnice ponudbo lokalne pridelave, različne tematske tržnice (boljši sejem, umetniška tržnica, "odprte kuhinje sveta", ekološka pridelava, ribe ipd.). Smiselno lahko te odgovore združimo v 10x navedeno potrebo po pestrejši ponudbi tržnice oz. organizacijo tržnice na odprtih javnih mestnih površinah. Zanimiva je tudi izražena želja po novi osnovni tržnici, ki pa naj bo ustrezne velikosti, ne prevelika oz. preobsežna.

1.5. POSLOVNI PROGRAM, JAVNE SLUŽBE, URBANE PISARNE, DUHOVNA OSKRBA:

- vsi uradi v mestno jedro, tudi pošta (2);
- primerne poslovne dejavnosti (1);
- banke ven iz mesta, razen bankomatov (1);
- mestna blagajna (1);
- aktivacija praznih objektov (2);
- točka za sprejemanje pobud prebivalcev (1);
- spontani dogodki: vzpodbujanje iniciativ prebivalcev (1);
- pomoč prebivalcem ob prenovi stavb (koordinacija, sredstva ipd.) (1);
- cerkev, verouk (1).

Povzetek:

Poslovni program naj obsega dejavnosti, ki se lahko odpirajo na javni prostor, predvsem pa naj se v jedru združijo uradi in javne storitve, ki polnijo mestno jedro z uporabniki. Ob tem je bil podan predlog o uvedbi mestne blagajne oz. storitvene pisarne MONM (3x), kjer bi bilo mogoče plačevati različne storitve, ki jih nudi ali z njimi upravlja mestna občina, poudarjena pa je bila tudi potreba po tehnično-informacijski (gradbeni) pisarni in (že utečeni) duhovni oskrbi (cerkev).

1.6 PROGRAMI ZA OTROKE:

- drsališče pozimi kot primer dobre prakse (3);
- kotalkališče v poletnih mesecih (1);
- otroško igrišče (3);
- vrtec (2);
- dnevni center (2);
- delavnice (1);
- v mestnih atrijih (1);
- na ulicah, vendar varnost pred prometom (1);
- trenutna ponudba za otroke je zadovoljiva (knjižnica, muzej ipd.) (1);
- prostor za praznovanje rojstnih dni (1);

- hiša eksperimentov (1);
- ureditev parka pred SiMobilom: varovan prostor za otroke (1);
- spontani dogodki (1).

Povzetek:

Zelo velik interes je bil izkazan po programih, prostorih in vsebinah za otroke. Ob poudarjanju varnosti na javnih površinah (dvom o varnosti pri uvedbi mešane cone za vozila in pešce) je bilo največ omemb drsališča in kotalkališča kot dobrega primera (4x), igrišča na prostem v različnih oblikah (urejeni atriji, park, zaprte ulice – 6x) in zaprtih kontroliranih površinah (dnevni center, vrtec, hiša eksperimentov... – 6x). Javni prostor naj omogoča spontane ali »ad hoc« dogodke, ki vključujejo otroke.

1.7 PROGRAMI ZA MLADINO, ŠTUDENTE:

- kulturni dogodki, prireditve ob vikendih (1);
- zabaviščne vsebine (1);
- spontani dogodki (1).

Povzetek:

Mladina na delavnici ni bil prisotna v velikem številu, iz česar sklepamo, da je to razlog za razmeroma malo pobud na to temo. Enakovredno so se pojavile želje po različnih dogodkih, ki naj bi se odvijali na prostem, na trgu oz. na peš površinah, ki bi jih lahko dobili z zapiranjem Glavnega trga ob vikendih.

1.8 TURIZEM:

- TIC (turistično informacijski center):
 - * večina ljudi ne ve, da obstaja (2);
 - * daljši delovni čas in delovni čas med vikendom (1);
 - * razširitev ponudbe (1);
 - * ustrenejša lokacija; na vhodih v mesto (1);
 - * ažurirane informacije: kultura, trgovine, tovarne ipd. (1);
- zgodovina lekarništva (1);
- pred avtocestnim odcepom za Novo mesto je napis "Novo mesto, mesto situ", na fotografiji pa je prikazan Breg (1)

Povzetek:

TIC je bil večkrat naveden kot trenutno neustrezen glede pojavnosti v prostoru, z neuskkljenimi ali pomanjkljivimi informacijami ter z neustreznim delovnim časom (zaprto za vikende, zvečer ipd.). Smiselno lahko povzamemo 6x željo po boljše delujočem TIC in predlog, da se poudari tudi industrijski turizem, npr. zgodovino lekarništva.

1.9. KULTURNI PROGRAM, DRUŽABNI DOGODKI IN ALTERNATIVNA KULTURA:

- urejen sistem objavljanja dogodkov (preglednost) (2);
- večji nadzor nad dogodki: omejitev delovnega časa, vandalizem, policijski nadzor (2);
- glasbene skupine naj vadijo na prostem, v atrijih (2);
- koncerti, različne glasbene zvrsti na prostem (2);
- glasbena šola, plesne šole s produkcijo na prostem (2);
- letni kino (1);
- art kino (1);
- festivali in predstave na prostem (1);
- prostor za razstave (1);
- novomeška kulturna ponudba na prostem (1);
- knjižnica pod krošnjami (1);
- vsak konec tedna na javnih površinah (1);
- cvičkarija na Glavni trg (1);
- daljši delovni čas, tudi med vikendi (1);
- stalna razstava pomembnih Novomešičanov (1);
- operne predstave (1);

- prireditve na Frančiškanskem trgu (1);
- Sokolc kot alter scena privablja ljudi od drugod – izkoristiti (1);
- ulična alternativna kultura (1);
- trg naj bo mestni prostor z veliko dogajanja (1);
- ločeni prostori za različne generacije (1);
- dvig nivoja prireditev na Glavnem trgu z omejitvami (čas!), vendar brez zapore trga (1): dober primer je Mali festival velikih vin;
- več dogajanja na prostem (1);
- mini zabavišni park (1).

Povzetek:

Udeleženci so izrazili željo po pestrem dogajanju na javnih mestnih površinah – torej na prostem, kar je posredno vezano na dejavnost TIC-a z naslova objavljajanja in koordinacije različnih dogodkov. Smiselno lahko govorimo o 13 navedbah različnih kulturnih dogodkov. Ob tem dvakrat želja po večjem (policijskem) nadzoru nad dogodki (vandalizem, omejitve izven nočnega časa ipd.). Zanimiva je tudi želja, da se v te namene uporablja še druge trge in površine poleg Glavnega trga ter da bi prireditve potekale vsak konec tedna (kar posredno namiguje na stalne zapore mesta od petka popoldne do nedelje zvečer).

1.10 ŠPORTNI PROGRAMI IN REKREACIJA:

- urejene površine za rekreacijo (1);
- urejene krožne sprehajalne poti (povezava obstoječih točk, sistem usmerjanja) (1);
- bazen na robu mestnega jedra (1);
- povezava med obrečnimi površinami in jedrom na več mestih (1);
- občasni prostori za šport (1);
- športni dogodki na Glavnem trgu (1);
- športno-turistična ponudba na Krki (1);
- z dodano vsebino (promocija, žrebanje številc ipd.) (1).

Povzetek:

Smiselno lahko združimo želje po urejenih zelenih površinah za rekreacijo, sprehode, povezan sistem poti (4x) in spodbujanjem športnih dogodkov v mestnem jedru na javnih površinah (začasne zapore) in na Krki (4x).

1.11 JAVNI WC:

- daljši delovni čas (2);
- bolje označen (1);
- bolje urejen (1);
- več lokacij – npr. na južnih in severnih vratih (1).

Povzetek:

Več (dva ali tri) dobro označenih in urejenih javnih wc-jev, ki so odprti v času dogajanja v mestu in dlje v noč.

1.12.A PARKIRIŠČA:

- za zaposlene izven starega mestnega jedra (1);
- parkirna hiša za dolgotrajno parkiranje zaposlenih (1);
- brezplačno parkiranje za prebivalce in njihove sorodnike (1);
- podzemna parkirna hiša na Glavnem trgu (1);
- parkomati, ki vračajo denar (1);
- vsako parkirišče prve pol ure brezplačno (1);
- novi most do Bršljina (1).

1.12.B JAVNI MESTNI POTNIŠKI PROMET:

- taxi služba v večernem času (2);
- rent-a-bike (1);

- električna kolesa (1);
- ponudba, vezana na trajnostno mobilnost (1);
- ureditev javnega mestnega potniškega prometa, predvsem primestnega (1);
- spodbujanje javnega prevoza (1).

Povzetek:

Mimo pereče prometne problematike se ni dalo. Navedbe smo razdelili na parkirišča in javni mestni potniški promet. Pri tem se je dvakrat ponovila želja po taxi službi, ostale ideje se niso ponavljale. Lahko pa smiselno združimo želje po več lahko dostopnih parkiriščih s posebnimi conami samo za stanovalce in za zaposlene (dolgotrajno parkiranje) ter brezplačne začetne ure na vsem območju (6x). To se sicer ne sklada najbolj z željami po izboljšanjem mestnem potniškem prometu in drugimi načini spodbujanja javnega prometa (5x) v odnosu do osebne. Zanimiv je predlog za gradnjo še enega mostu v smeri proti Bršljinu.

2. UREDITVE:

2.1 UREDITEV IN VZDRŽEVANJE URBANE OPREME (2):

- ureditev površin za pešče (invalidi, mamice z vozički) (2);
- ureditev tlakov brez asfalta (2);
- markacija vsebin v jedru, usmeritvene table (2);
- razsvetljava, poenotena in oblikovno usklajena, arkade (2);
- poenoteni izveski lokalov (2);
- ekološki otoki (1);
- izboljšanje kolesarskih poti (1);
- stojala za kolesa (1);
- razsvetljava (tudi novoletna) (1);
- mestne klopi (1);
- urejene zasaditve dreves (1);
- pitniki (1);
- maketa s prikazom starega mestnega jedra (1);
- poenoteno oglaševanje (1);
- poenotene tende (1);
- obeležitve rosnih hiš znanih Novomeščanov (1);
- ureditev prostora okoli vodnjaka (1).

2.2 UREDITEV MESTNIH ATRIJEV (3)

2.3 UREDITEV JAVNIH PROSTOROV (2)

2.4 UREDITEV ZELENIH POVRŠIN (2)

2.5 UREDITEV CON ZA PEŠČE (1)

2.6 UREDITEV ULIČNE PODOBE (1)

Povzetek:

Ureditve sicer ne spadajo v kategorijo ponudbe mestnega jedra, so se pa v vsaki skupini ponavljale, kot tista nujnost, ki zagotavlja, da se raznolika ponudba sploh lahko uresniči. Vprašanim je jasno, da določene ponudbe ni možno zahtevati ali si jo želeli, če ni osnovnih (prostorskih) pogojev. Lahko povzamemo, da se ureditev tlakov in parterja ponovi 11x, ureditev zelenih površin in dreves 2x, razsvetljave 3x, urbane opreme 8x...